

KONJUNKTURUDVIKLING 7. marts 2022

ANALYSE

Udarbejdet af

Sofie Holme Andersen

Cheføkonom

Stigende energipriser og krig dæmper væksten med ét procentpoint

Stigende energipriser og øget usikkerhed om fremtiden som følge af den russiske invasion i Ukraine medfører lavere vækst og færre beskæftigede end ellers. Beskæftigelsen vil være 13.500 personer mindre, og BNP vil vokse ét procentpoint mindre i 2022, viser et stød til den makroøkonomiske model ADAM. Det bemærkes, at det ikke er ensbetydende med, at hverken vækst eller beskæftigelse vil falde i år – men de vil stige mindre end i en situation uden krig og voldsom inflation i energipriserne.

Kontakt

Cheføkonom

Sofie Holme Andersen

📞 61 27 58 24

✉️ sha@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Hovedkonklusioner

- Stigende energipriser og øget usikkerhed om fremtiden som følge af den russiske invasion medfører lavere vækst og færre beskæftigede end ellers. Beskæftigelsen vil være 13.500 personer mindre, og BNP vil vokse ét procentpoint mindre. Det viser et stød til ADAM.
- Stigende energipriser øger virksomhedernes omkostninger, så de må sætte priserne op, hvilket mindsker efterspørgslen efter deres varer og tjenester. Dermed mindskes BNP og beskæftigelse.
- Øget usikkerhed giver lavere vækst, da forbrugere og virksomheder vil være mere tilbageholdende med forbrug og investeringer.

13.500 færre beskæftigede og ét procentpoint mindre vækst

Dansk økonomi buldrer derudad. Beskæftigelsen sætter rekord igen og igen, og det samme gør BNP. Men siden efteråret er energipriserne steget voldsomt, og nu har Rusland invaderet Ukraine. Disse to kendsgerninger vil have negative effekter på den danske økonomi.

En konsekvensberegning i den økonomiske model ADAM viser, at de tilsammen vil medføre 13.500 færre beskæftigede i forhold til en situation med stabile energipriser uden krig. Det fremgår af Tabel 1. Ligeledes vil væksten i BNP blive ét procentpoint mindre.

Det bemærkes, at det ikke er ensbetydende med, at hverken vækst eller beskæftigelse vil falde i år – men de vil stige mindre end i en situation uden krig og voldsom inflation i energipriserne. Væksten i 2022 var dog ventet at være lavere end i 2021 under alle omstændigheder.

Krig og voldsom inflation giver lavere vækst og beskæftigelse

Tabellen viser den økonomiske effekt i 2022 på beskæftigelse og BNP af et ADAM-stød til energipriser og udenlandsk efterspørgsel.

	Beskæftigelse	BNP
Økonomisk effekt	-13.500 personer	-1,0 pct. point

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af ADAM

Antagelsen om energiprisernes vækst i 2022 tager udgangspunkt i olieprisens udvikling fra 2020 til slut februar 2022. Olieprisen antages at være steget 136 pct. i forhold til 2020, hvilket svarer til, at prisen på olie er uændret i resten af 2022 i forhold til slut februar. Der sammenlignes med 2020, da forventningen før den russiske invasion var, at energipriserne ville falde tilbage i løbet af 2022. Det ventes ikke længere at være tilfældet, hvorfor det vurderes, at den relevante konsekvensberegning har hele energiprisstigningen med i forhold til 2020 frem for blot i forhold til 2021.

Stigende energipriser giver lavere vækst og færre beskæftigede

Når prisen på energi stiger, har det primært to effekter. Den første effekt er, at virksomhedernes omkostninger stiger. Det vil medføre højere priser, da virksomhederne kun midlertidigt vil betale de øgede omkostninger fra deres profit. Højere priser betyder mindre efterspørgsel fra forbrugerne og fra udlandet. Mindre efterspørgsel i forhold til en gunstigere situation uden krig vil betyde, at virksomhederne må mindske deres produktion og dermed afskedige ansatte – eller i hvert fald ansætte færre end ellers. Det giver yderligere mindre efterspørgsel, fordi de nye arbejdsløse har færre penge og derfor vil efterspørge mindre.

Den anden effekt er, at husholdningernes omkostninger til at opvarme deres huse mv. stiger. Det betyder, at husholdningerne vil forsøge at mindske deres forbrug af energi. Men en stor del af energiforbruget består af at opvarme huset, holde køleskabet tændt mv., og det er derfor svært at nedskalere. Forbrugerne

vil dermed mindske deres forbrug af andre varer. Det giver samme effekter som, når virksomhedernes priser stiger. Stigende energipriser virker således af to kanaler til at sænke efterspørgslen.

Lavere vækst i udlandet giver også lavere vækst og færre beskæftigede

Når væksten i udlandet mindskes, vil virksomheder og forbrugere i udlandet efterspørge færre varer – både af deres egne og af de danske. Det vil betyde lavere produktion i Danmark og dermed afskedigelse af medarbejdere. Færre beskæftigede end ellers vil ligesom med de stigende energipriser betyde endnu mindre efterspørgsel, hvilket igen mindsker virksomhedernes produktion og dermed medfører yderligere afskedigelse af medarbejdere eller færre ansættelser end ellers.

Udlandets efterspørgsel efter danske varer og tjenester antages at mindskes med 0,6 pct. i stødet. Det skyldes flere faktorer.

For det første vil forbrugerne i alle lande formentlig være mere tilbageholdende med at bruge penge på grund af usikkerhed om fremtiden.

For det andet vil det samme gælde for virksomhedsejere, der vil være mere tilbageholdende med at sætte investeringer i gang. Gælder dette over hele Europa, vil det også påvirke landenes eksport, fordi andre lande importerer mindre til forbrug og investeringer. Dermed vil væksten i udlandet mindskes – og det samme vil udlandets efterspørgsel efter danske varer og tjenester.

Metode: Sådan har vi gjort

Analysen er lavet på baggrund af et stød til den makroøkonometriske model ADAM, hvor importpriserne på energi øges med 136 pct., og den udenlandske efterspørgsel sænkes med 0,6 pct. point. Import- og eksportpriser ændres simultant, før ændringen i udenlandsk efterspørgsel.

Olieprisen antages at være steget 136 pct. i forhold til 2020, hvilket svarer til, at prisen på olie er uændret i resten af 2022 i forhold til slut februar. Importprisen på alle former for energi øges med samme procentsats som prisen på olie for ikke at få substitutionseffekter. Der sammenlignes med 2020, da forventningen før den russiske invasion var, at energipriserne ville falde tilbage i løbet af 2022. Det ventes ikke længere at være tilfældet.